

Nr 224.

Av herr Nilsson i Kristianstad, om vissa ändringar i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Vid olika tillfällen har med styrka framhållits, hurusom särskilt den kommunala beskattningen hårt betungar innebyggarna i en socken, medan en annan församling kommer till en jämförelsevis lindrig utdebitering. Ojämnheten i den kommunala skattetungan har också föranlett tillkallande av särskilda sakkunniga, som i väntan på den efterlängttade kommunal-skattereformen har att utreda möjligheten av en provisorisk skatteutjämning.

En annan sida av ojämnheten i den kommunala beskattningen skall här i korthet påvisas, särskilt som i nuvarande med kriget följande förhållande denna ojämnhet framträder på det mest bjärta sätt.

Som bekant gäller i fråga om den allmänna bevillingen, att brukare av jordbruksfastighet erlägger sina kommunalutskylder efter en till sex procent av taxeringsvärdet beräknad inkomst, medan löntagaren, hantverkaren och arbetaren ha att betala skatt efter den deklarerade och verkliga inkomsten.

Den fastighetstaxering, som vart femte år äger rum och som senast verkställdes 1913, utgör således fortfarande den grund, efter vilken brukare av jordbruksfastighet erlägger kommunalskatt.

Hur förhållandena i ekonomiskt avseende förändrats genom kriget känna vi alla; för löntagare och arbetare har den av kriget skapade dyrtiden framtingat nödvändiga lönetillägg på en del områden. Även för brukare av jordbruksfastighet har, vad de mindre lantbrukarne beträffar, dyrtiden naturligtvis gjort sig kännbar, medan däremot ingen torde kunna förneka, att särskilt de större, men också de medelstora jordbrukarne haft, de tvenne senaste åren å vissa håll i landet, en glänsande högkonjunktur.

Med hänsyn härtill kan man icke förtänka, att arbetare och löntagare, bosatta i våra landskommuner, vända sig emot en kommunal beskattningsgrund, som ålägger inkomstagaren en ny bevillningskrona för varje hundratal kronor, som han på grund av existensens uppehållande lyckats erhålla, medan däremot ägaren av jordbruksfastighet i samma socken, även om han fördubblat eller tredubblat sin årsinkomst, icke får flera bevillningskronor därför, utan alltjämt fortfarande erlägger kommunalutskylder efter den året 1913 åsatta taxeringen.

Att åstadkomma ändring i dessa förhållanden torde jämväl bli den blivande kommunala skattereforems uppgift, dock torde det med hänsyn till den väntans tid som ännu kan återstå, innan denna reform kommer, något böra göras för utjämnandet av denna uppenbara orätt i bevillningen.

En väg vore att låta den allmänna bevillningen utgå efter den deklarerade inkomsten även för jordbruksfastighet. Erfarenheterna i detta avseende från hittills gjorda deklARATIONER för inkomst- och förmögenhets-skatt göra dock denna utväg föga tilltalande. Ett annat sätt vore att höja den beräknade avkastningen av jordbruksfastighet från 6 till 8 procent å taxeringsvärdet för de större och medelstora jordbrukarne, men även denna väg har sina betänkliga sidor.

Ytterst vilar emellertid, med nuvarande bevillningsförordning, möjligheten till största rättvisa på fastighetstaxeringen och därmed även på hur taxerings- och prövningsnämnderna sammansätts. I fråga om taxeringsnämnderna är det visserligen stadgat, att olika grupper av inkomstagare skola väljas, men ingenting hindrar, att fastighetsägarna, där de ha makt, tillsätta majoriteten av taxeringsnämnden. Vad prövningsnämnden angår, finnes uttryckligen stadgat, att hälften skall, såvitt möjligt är, vara fastighetsägare. Då besvär över taxeringsnämnds beslut, såvitt det angår bevillningstaxeringen, endast får anföras av skattskyldig, som icke åtnöjes med taxeringsnämndens beslut, kommun, municipalsamhälle eller vägstyrelse, medan däremot ledamöter av taxeringsnämnden endast få till protokollet anteckna avvikande mening, är det praktiskt taget så ordnat, att endast missnöje över för hög taxering möjliggör besvär.

Då 1918 ny allmän fastighetstaxering skall äga rum, torde det med hänsyn till påtagliga orättvisor i den kommunala beskattningen vara av vikt att tillse, det sådana ändringar vidtagas i taxeringsförfarandet, att icke en grupp av skattskyldiga har för stor möjlighet att ensam bestämma.

I sådant syfte torde böra föreskrivas, att bland de av Konungens befallningshavande utsedde, ordföranden och en ledamot i taxeringsnämnderna, icke någon får, så vitt möjligt är, vara brukare av fastighet.

Rätten att anföra besvär hos prövningsnämnden över taxeringsnämndens beslut bör tillerkännas samtliga ledamöter av taxeringsnämnden, varjämte även bestämmelsen, att Konungens befallningshavande till ledamöter av prövningsnämnden skall, så vitt möjligt är, utse minst hälften fastighetsägare, bör utgå.

Mot dessa ändringar i taxeringsförfarandet kan möjligen invändas, att andra grupper av inkomsttagare härigenom skulle kunna få majoritet i nämnderna, men även om så skulle ske, kunna, med bevillningsförordningens klara föreskrifter om den inkomst löntagare skall erlægga bevilling för, dessa icke i något avseende till egen fördel missbruka sin maktställning.

I anledning av vad här anförts tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen ville besluta sådan ändring och tillägg till kungl. förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering av den 28 oktober 1910, att dels den av Konungens befallningshavande enligt § 25 utsedda ordföranden och ena ledamoten av taxeringsnämnd böra så vitt möjligt icke vara fastighetsägare,

dels ock besluta att ur § 41 i samma förordning skall utgå bestämmelsen om, att Konungens befallningshavande vid utseende av prövningsnämnd skall, så vitt möjligt är, utse hälften fastighetsägare,

samt slutligen i § 39 införa stadgande om rätt jämväl för samtliga ledamöter av taxeringsnämnd att anföra besvär över taxeringsnämnds beslut.

Och anhålles vördsamt, det utskottet ville formulera de ändringar eller tillägg i ovan angiven förordning, som av ett bifall betingas.

Stockholm den 26 januari 1917.

Gust. Nilsson.

